

Blázon sa vracia. Matovičove Koronaobraty. Od blackoutu k svadbe bez rúška a späť. Dokázal nemožné, za pol roka 7% pokles volebných preferencií Matovičovho OĽANO

- CZ24 News | 26. září 2020

SLOVENSKO: Premiér Igor Matovič najprv odborníkov na boj s pandémiou obhajoval, potom ich kritizoval a nakoniec obvinil národ z nezodpovednosti. A ohlásil návrat do hry.

Kým pri prvej vlne chcel vypnúť Slovensko, pri druhej už videl v rozhodnutiach konzília odborníkov nedostatok zdravého rozumu. Premiér Igor Matovič (OĽaNO) prekonal za pol roka v postoji k epidemiologickým opatreniam obrat. V apríli pri zhruba celkovo siedmich stovkách nakazených nechcel dať otvoriť ani obchody, nedávno pri násobne vyšších číslach žiadal konzílium o zmiernenie opatrení. Keď potom začali čísla pozitívne testovaných výrazne rásť, tak sa postažoval, že chcel byť na ľudí dobrý, ale tí neboli zodpovední. Podľa premiéra až taký nezodpovední, že sa opäť postaví na čelo boja proti pandémii.

Čo môže za tieto obraty? Presvedčil ho úpadok ekonomiky, únava ľudí zo zákazov, alebo klesajúca podpora jeho hnutia?

Hlava v kýbli

Matovič ako čerstvý premiér nasmeroval od začiatku celú svoju politickú aktivitu na boj s koronakrízou. Nezvyčajný štart nového kabinetu ilustrovala aj jeho prvá spoločná fotografia, na ktorej majú všetci členovia vlády rúška na tvárach.

„Dva mesiace som žil paralelný svet, hlúpo povedané s hlavou strčenou v kýbli s koronakrízou,“ priznal Matovič 5. júna. Od začiatku sa pasoval do pozície záchrancu. „Pre mňa je pri akomkoľvek ďalšom rozhodnutí absolútnou prioritou ochrana života nevinných ľudí,“ tvrdil 2. apríla premiér a porovnával sa so svojim predchodcom Petrom Pellegrinim (Smer/Hlas), ktorého prístup nazýval nezodpovedným.

Blackout

Prvú tvrdšiu kritiku si vyslúžil neopatrnými vyjadreniami o vypínaní krajiny. „MUSÍME EŠTE PRITVRDIŤ, PREPÁČTE. Opatrenia, ktoré sme spustili, nás posunuli na tretie miesto na svete v ochrane ľudí pred koronou! Preto, ak nepoľavíme a pritvrdíme ešte viac v našom doterajšom ‚blackoute‘, t.j. vypínaní/spomalení Slovenska... hnusobu porazíme. Áno, zoberie nám to zo slobody, budú slzy a strádanie... ale zachránime stovky či tisíce životov našich blízkych,“ avizoval opäť 2. apríla.

Celé dva mesiace od nástupu do funkcie Matovič takmer každodenne aj na niekoľkohodinových tlačových besedách osobne informoval o počtoch nakazených, obhajoval systém testovania, kritizoval predchádzajúcu vládu za nepripravenosť a vysvetľoval, často veľmi zmätočne, pripravované opatrenia. Ľudí si však pohneval najmä nezvládnutým zatváraním okresov a dôslednými policajnými kontrolami počas sviatkov Veľkej noci, pričom množstvo ľudí kvôli jeho predčasnému oznamu jednoducho vycestovalo za rodinami ešte pred platnosťou nariadenia.

„Prijali sme ťažké rozhodnutie. Viem, nie je populárne pre mnohých. Viem, že mi to mnohí, aj naši voliči, spočítajú a mnohí politici ho budú voči mne zneužívať. Napriek tomu za týmto rozhodnutím stojím,“ argumentoval 6. apríla. „Prečo? Lebo o ňom rozhodla epidemiologická a imunologická špička Slovenska. Lebo si nemôžeme dovoliť žiaden risk... lebo chrániť životy ľudí je moja absolútna priorita a som ochotný pre ňu stratiť aj posledného voliča,“ zastrájal sa premiér.

Keď však videl, že ľudí stojacich v hodinových kolónach toto rozhodnutie pobúrilo, našiel vinníka - vtedajšieho policajného prezidenta Milana Lučanského, ktorý si podľa neho pokyny vlády vysvetlil po svojom a kontroly na hraniciach okresov dokonca premiér označil za sabotáž.

Rozhodli odborníci

Kritici Matovičovi vyčítali aj to, že nebol ochotný niešť zodpovednosť za rozhodnutia vlády a neustále ju odbíjal frázou: To nie ja. To rozhodli odborníci. „ROZHODNÚ ODBORNÍCI, NIE PRSTOCUC POLITIKOV. Chceme zabezpečiť všetkých, ktorí si dovidia ďalej od nosa, že o prípadnom otváraní ďalších obchodov, či otváraní škôl a reštaurácií budú rozhodovať tí istí ľudia čo naposledy = elitný tím špičkových slovenských epidemiológov, infektológov a verejných zdravotníkov,“ reagoval 10. apríla premiér na stále rastúci tlak podnikateľov a živnostníkov bez príjmov.

V tomto postoji ho utvrdzovali aj výsledky prieskumov verejnej mienky. Agentúra Focus hnutiu OĽaNO necelé dva mesiace po voľbách namerala 24,4 percenta, čiže len o necelé percento menej, ako hnutie úplne nečakane získalo vo voľbách.

„Snaha všetkých tých zlomyseľníkov nezbedných sa totálne minula účinku,“ reagoval premiér na sociálnej sieti. Naďalej preto trval na svojom dovtedajšom prístupe a všetky rozhodnutia prezentoval ako odborne podložené.

„Som veľmi rád, že som uchránil rozhodovanie kolégia špičkových slovenských epidemiológov, infektológov a verejných zdravotníkov od lobingu a tlakov rôznych záujmových skupín,“ tešil sa

19. apríla, teda dva dni po pozitívnych výsledkoch prieskumu. Keď bol začiatkom mája pozitívne testovaný len jeden pacient a premiér zaznamenal výčitku, že opatrenia boli zbytočné, reagoval veľmi podráždene.

„Ludia z kolégia infektológov, epidemiológov a verejných zdravotníkov nie sú idioti, ale úplná slovenská špička, ktorá nás spolu s inými dovedla do tohto štádia. Nezaslúžia si, aby si o nich obtieral svoju ... hocijaký idiot,“ napísal na sociálnu sieť.

Padajúca ekonomika

Po odznení prvej vlny choroby COVID-19 Matovič veľmi rád opakoval, že Slovensko zvládlo krízu spomedzi všetkých európskych krajín najlepšie. Hospodárstvo však ukazovalo opačné výsledky a Slovensko bolo v prepade ekonomiky za prvý štvrtrok oproti posledným trom mesiacom minulého roka s viac ako 5 percentami takmer na čele Európskej únie. Množstvo podnikateľov a živnostníkov sa už vtedy dôrazne sťažovalo, že prislúbené odškodnenie štátu za zatvorené podniky prichádzalo nezmyselné a až likvidačne neskoro.

„Ekonomika je na prahu najväčšej ekonomickej krízy od druhej svetovej vojny,“ uznal už premiér v júni. Odrazilo sa to aj na zmene v celkovom premiérovom prístupe. Prieskum agentúry Focus z konca júna navyše ukázal klesajúcu podporu hnutia OĽaNO, ktoré by vtedy volilo len niečo viac ako 20 percent opýtaných. Navyše okrem plagiátorského škandálu musel počas júla riešiť ekonomickú pomoc eurozóny z tzv. Fondu obnovy, z ktorého dostane Slovensko 7,5 mld. eur.

Únia však podstatnú časť týchto zdrojov podmienila reformami, ktoré majú jednotlivé krajiny predložiť v polovici októbra. Premiér preto uznal, že nemôže donekonečna riešiť iba počty nakazených a epidemiologické opatrenia a oznámil, že svoju pozornosť chce konečne namieriť na ekonomickú situáciu v krajine a blížiaci sa termín na predstavenie reforiem za miliardy eur z Európskej únie. Na ich prípravu mala totiž vláda len dva mesiace. Takže Matovič oznámil, že zodpovednosť konečne prenechá svojmu ministrovi zdravotníctva Marekovi Krajčímu (OĽaNO).

„Máme za sebou päť mesiacov boja s COVID-19, snažil som sa byť lídrom, zastrešovať opatrenia, ktoré prijímal štát. Výsledky máme také, že sme k dnešnému dňu číslo jeden v Európe z pohľadu mŕtvych aj pohľadu pozitívne testovaných na počet obyvateľov,“ otočil 13. augusta Matovič.

Môže za to Krajčí

Podpora Matoviča však naďalej klesala. Jeho hnutie OĽaNO by už na konci augusta podľa agentúry Focus volilo len 18,4 percenta opýtaných. Nárazových príspevkov do rozhodnutí konzília odborníkov sa však úplne nevzdal. Zároveň však svoj postoj k ich nariadeniam zmenil a začal sa voči nim čoraz viac vymedzovať.

Prvé spochybnenie autority odborníkov prišlo pri obmedzení účasti divákov na kultúrnych a športových podujatiach. „Vždy som hájil opatrenia, s ktorými prichádzalo konzílium. Tentokrát mám však pocit, že tlačíme až príliš na pílu a efekt, ktorý očakávame, môže byť paradoxne opačný,“ reagoval premiér 14. septembra. „Verím vo víťazstvo zdravého rozumu,“ odkázal paradoxne v čase násobne väčšieho počtu nakazených než v jarných mesiacoch, keď chcel celé Slovensko vypnúť.

„Stále sa budem snažiť držať tú rozumnú mieru opatrení, aby sme strážili epidemiologickú situáciu, ale aj so zdravým rozumom zohľadňovať dopad na ekonomiku. Ak budem aj do budúcnosti vidieť, že tie rozhodnutia sú príliš jedným alebo druhým smerom, budem sa ich snažiť brzdiť alebo v nich pridať,“ prislúbil.

Svoj obrat završil o dva dni neskôr, keď sa konzílium rozhodlo obmedziť počet svadobčanov na 30. „NEVESTY, DOBRE BUDE. Dnes na vládu idem so zaujímavým návrhom, ktorý zásadným spôsobom zmení strašidlo 30 hostí na hostine života. Držte palce,“ odkázal 16. septembra na sociálnej sieti, pričom vzápätí konzílium rozhodlo o maximálnom počte 100 ľudí, pričom dodal, že mladomanželia nemusia mať počas svadby rúška. Ani on sám ho nemal, keď sa koncom augusta zúčastnil na svadbe šéfa poslaneckého klubu OĽaNO Michala Šipoša. V tom čase boli na takýchto akciách rúška povinné. Neskôr uznal, že to bola chyba.

Striktný postoj, nižšia popularita

Sociológ a riaditeľ agentúry Focus Martin Slosiarik hovorí, že únava populácie z protipandemických opatrení je zjavná a potvrdzujú ju aj dáta.

„Obmedzenia ľuďom už začínajú vadiť. Zodpovednosť za tento stav, prirodzene, prenášajú na premiéra a hnutie OĽaNO, pretože sa stali akýmsi symbolom opatrení proti koronavírusu. Nedá sa ale povedať, že za poklesom preferencií je iba únava časti populácie z opatrení, ale časť voličov mohol premiér stratiť aj nedostatočnou komunikáciou okolo svojej diplomovej práce, inú zasa pre obsadzovanie úradov. Určite sa dá povedať, že jedným z faktorov je situácia spôsobená COVID-om, čo mu na popularite a preferenciách určite nepridáva,“ myslí si politológ.

„Na jednej strane sú ľudia nespokojní, na druhej situácia nie je taká vážna, že by časť populácie výraznejšie vystrašila. Premiér sa snaží zjemňovať opatrenia, pretože reflektuje na nálady verejnosti. Uvedomuje si, že jeho striktný postoj znamená nižšiu popularitu. Premiér sa však stále akoby zboku k týmto veciam vyjadruje a niektoré opatrenia konzília sa snaží akoby zjemňovať, čo pre časť ľudí a voličov nemusí pôsobiť vierohodne, pretože sa tým akoby dostáva so svojimi „podriadenými“ do rozporu. Keď jeden hovorí tak a iný opak, populácia sa môže cítiť zmätená a môže to vyústiť do nespokojnosti, ktorá sa môže prejaviť aj v preferenciách,“ zhodnotil Slosiarik situáciu počas minulého týždňa, keď čísla ešte tak dramaticky nerástli ako teraz.

Preferencie hnutia OĽaNO v prieskumoch agentúry Focus.

Aj ďalší prieskum hlási pokles

Podľa najnovšieho prieskumu agentúry Median SK pre RTVS by OĽaNO volilo len 17 percent ľudí. Na krk obyčajným dýchal novovzniknutý Hlas Petra Pellegriniho, ktorý má len o desatinu percenta menej. Agentúra oslovila 1 007 respondentov v čase medzi 14. až 18. októbrom. Z prieskumu ďalej vyplýva, že s Matovičovou vládou je spokojných 38 percent Slovákov, vo väčšej miere rezonovala nespokojnosť: 27 percent respondentov je skôr nespokojných a rovnaké percento veľmi nespokojných. Vládna koalícia - OĽaNO, Sme rodina, SaS a Za ľudí - naplnila očakávania 26 percent opýtaných, ale 68 percent si myslí pravý opak. Dokonca takmer polovica, presne 49 percent voličov, nie je spokojných ani s jednou koalíčnou stranou.